

معرفی کتاب

و

پایان نامه

* معرفی کتاب «مرآت الاولیا»

کتاب «مرآت الاولیا» تألیف شیخ محمد شعیب، به تصحیح دکتر غلام ناصر مروت اخیراً به همت مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان به چاپ رسیده است.

آثار عرفا و صوفیه به فارسی در موضوع عرفان و تصوف و شرح احوال و آثار مشایخ متصوفه از عمده تألیفاتی است که به فارسی نوشته شده است. «مرآت الاولیا» از شیخ محمد شعیب هروی نیز از جمله این آثار است که در قرن دوازدهم تألیف شده است. این کتاب با مقدمه‌ای در بیان سرگذشت و فضایل پیامبر اکرم (ص) و بزرگان دین شروع می‌شود و در ادامه به بیان احوال مشایخ سلسله‌های گوناگون صوفیه و همچنین معرفی ارحام حضرت رسول (ص) و کاتبان و حارسان و خادمان و سلاحها و اشیای مربوط به آن حضرت می‌پردازد و در انتها با ذکر وفات پیامبر (ص) پایان می‌پذیرد.

این اثر، دستمایه رساله دکتری آقای دکتر غلام ناصر مروت، استاد گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه پیشاور و مدیر فعلی آن بوده و ایشان آن را با چهار نسخه مقابله و تصحیح کرده و علاوه بر آن مقدمه‌ای جامع و تعلیقاتی مناسب بر آن افزوده است.

این کتاب در سال ۱۳۷۹ به مناسبت سی امین سالگرد تأسیس مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان توسط انتشارات این مرکز در شمارگان ۵۰۰ نسخه منتشر شده است.

* معرفی کتاب «جام وفا»

شناسنامه کتاب: جام وفا (شعر فارسی)، سروده مقصود جعفری، با مقدمه و اهتمام دکتر سعید بزرگ بیگدلی، ناشر: انجمن فارسی اسلام آباد پاکستان، نوبت چاپ: بهمن ۱۳۷۹ ه.ش.

مقصود جعفری از جمله شاعرانی است که از سرذوق و وجد به سرودن شعر روی آورده است. از ویژگیهای او آشنایی با چند زبان و سرودن شعر به این زبانهاست. او شاعری است برخاسته از کشمیر که سالهاست در راولپندی به سر می برد و لاجرم زبان اردو، زبان ملی مردم پاکستان را بخوبی می داند و اشعاری فراوان به این زبان نیز دارد. او همچنین مجموعه اشعاری به زبان انگلیسی دارد. او به عنوان شاعری چند زبانه (از جمله انگلیسی، اردو، فارسی، پنجابی، کشمیری) تاکنون ۲۵ مجموعه شعر و نثر شامل ۶ جلد کتاب شعر اردو، ۳ جلد شعر انگلیسی و ۵ جلد شعر فارسی چاپ و منتشر کرده است.

در مجموعه «جام وفا» که چهارمین دفتر اشعار مقصود جعفری به فارسی است، سی غزل از سروده های تازه او آورده شده است که با سیری اجمالی در محتوای آنها در می یابیم مضامینی چون محبت، عشق، هجران، وصال، شراب، ساقی و میکده به صورت مفرد و نیز در قالب ترکیبهایی مانند دست محبت، نخل محبت، چشم عشق، شعله های عشق و نظایر آن فراوان در این اشعار به کار رفته است. آشنایی شاعر با ترکیبها و تصاویر خوب به کار رفته در شعر فارسی نشاندهنده

این است که او با شعر و ادبیات فارسی مأنوس است.

در بهره‌مندی از تجربه‌های شاعرانه نیز رویکرد اصلی او به شعر سنتی فارسی و شاعرانی چون حافظ، سعدی، مولانا، عراقی و اقبال است.

در اشعار مقصود جعفری بویژه غزلها، عشق و محبت بیشترین جلوه را دارد و مشکل‌گشای همه سختیها و درد و رنجهاست. روح لطیف او نامردیها و زور و ستم را بر نمی‌تابد و با سری پرشور به مقابله با آنها بر می‌خیزد. از جانب دیگر وظیفه خود می‌داند که خفتگان بیخبر را بیدار سازد و اینجاست که این شور به شعر او رنگی حماسی و آرمانی می‌بخشد و حتی در غزل هم جلوه‌های آن دیده می‌شود.

* مجموعه مقالات دانشجویان رشته‌های ایران‌شناسی و زبان و ادبیات فارسی دانشگاه‌های گرجستان

علاقه‌مندی گرجیان به زبان و ادبیات فارسی بویژه از هنگام تأسیس دانشگاه تفلیس در دهه‌های نخستین قرن گذشته و برپایی کرسیهای ایران‌شناسی در این مرکز مهم آموزشی، شکلی پویا و علمی به خود گرفت. پرورش ده‌ها ایران‌شناس سرشناس در گرجستان طی نیم قرن گذشته و انتشار صدها اثر تحقیقی در شناساندن ظرفیتهای زبان و ادبیات فارسی به گرجیان و تأثیر این زبان بر فرهنگ، تاریخ و سیاست این سرزمین دستاوردی گرانقدر در این عرصه محسوب می‌شود.

سفارت ج.ا.ا. در گرجستان کوشش کرده است به منظور ارج نهادن به این علاقه‌مندی، گامهایی در جهت رونق فعالیتهای پژوهشگران گرجی در زمینه ایران‌شناسی بردارد. فراهم کردن امکان تبادل هیأت‌های علمی بین دو کشور بویژه شرکت استادان و دانشجویان رشته‌های زبان و ادبیات فارسی و تاریخ ایران در مناسبت‌های فرهنگی و دوره‌های آموزشی ایران، تأسیس و تجهیز اتاق‌های زبان

فارسی در برخی از این مراکز و برگزاری مسابقه مقاله نویسی بین دانشجویان
علاقه‌مند گرجی گوشه‌هایی از این فعالیت در سالهای اخیر به شمار می‌رود.

به مناسبت سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۷۸ دانشجویان
رشته‌های ایرانشناسی دانشگاه‌های گرجستان در رقابتی علمی شرکت کردند و
مقالات خود را ارائه دادند. این مقالات برای نخستین بار به صورت مدون تهیه و در
مجموعه‌ای با عنوان «از دیار آشنا» توسط بخش فرهنگی سفارت ج.ا.ا. در تفلیس
منتشر شده است.

فهرست موضوعات و نام نویسندگان مقالات و نیز خلاصه‌ای از هر مقاله در ذیل
می‌آید:

۱) تاریخچه ترجمه‌های قرآن کریم - ناتیا اولوخاشویلی

نویسنده در این مقاله ضمن ارائه گزارش مختصری از اقامت خود در تهران و
شرکت در دوره دانش‌افزایی زبان و ادبیات فارسی در سال ۱۹۹۹ نوشته است که
در مراسم اختتامیه این دوره کتابهایی به دانشجویان شرکت‌کننده اهدا شد که یکی
از آنها قرآن کریم به زبان فارسی بود. نویسنده پس از بازگشت به کشور خود مطالعه
قرآن مجید را شروع می‌کند و تحت تأثیر آن به ترجمه‌های قرآن مجید علاقه‌مند
می‌شود و در صدد جمع‌آوری اطلاعاتی درباره ترجمه‌های قرآن کریم به زبانهای
مختلف بر می‌آید. او در مقاله خود نوشته است: قرآن کریم به عنوان واقعی‌ترین
قول الهی، از قدیم تا امروز بدون تحریف به ما رسیده و از دیرباز تاکنون از اهمیت
جهانی برخوردار بوده و به ترجمه آن اقدام شده است.

در گرجستان ترجمه قرآن مجید سابقه چندانی ندارد. اولین بار در ۱۹۰۶ به
کوشش پطره می‌ریانا شویلی ترجمه‌ای از متن فرانسوی قرآن انتشار یافت که فقط
شامل متن قرآن و بدون هیچ تفسیری است. این نخستین و یگانه ترجمه کامل قرآن

به زبان گرجی است.

در ادامه مقاله تاریخچه‌ای از ترجمه قرآن به زبانهای روسی، انگلیسی، رومانیایی، ترکی، قرقیزی و سوئدی درج شده است.

۲) برخورد تمدنها یا گفتگوی آنها - سوفیکو بزیشویلی

نویسنده در این مقاله نظریات سیاست شناسان معاصر را درباره برخورد تمدنها مورد نقد و بررسی قرار داده است. از جمله نظریه هانتینگتون را مطرح می‌کند که به نظر او مسأله قرن جاری نه تقسیم نیروها میان دولتهای هدایت کننده بلکه اختلافات ملل و فرهنگها خواهد بود و درست همین علل فرهنگی و ایدئولوژی برخورد تمدنها را برخواهد انگیخت. طبق این نظریه، تقابل تمدنها در سیاست جهانی خطر جدی ایجاد می‌کند زیرا نظم جهانی براساس تمدنها برقرار شده است. در مقابل نظریه بدبینانه هانتینگتون درباره برخورد تمدنها، رئیس جمهوری اسلامی ایران دیدگاه سیاسی خود را به عنوان گفتگوی تمدنها پیشنهاد کرد که ویژگی عمده این دیدگاه، مترقی و مثبت بودن آن است.

نظریه گفتگوی تمدنها که برنامه آن از سال ۲۰۰۱ شروع می‌شود موجبات نزدیک شدن تمدنها، حل مسائل روابط بین‌المللی و عمیقتر و استوارتر کردن مناسبات فرهنگی را فراهم خواهد کرد. در واقع می‌توان گفت محمد خاتمی توسط این ابتکار بین شرق و غرب با این پُل، پیوند برقرار کرده است.

۳) مراکز آموزش زبان فارسی در ایران - نینو گوچیاشویلی

نویسنده این مقاله با استفاده از مقاله آقای مهدی اریسی، استاد دانشگاه علامه طباطبایی با عنوان «وضعیت آموزش زبان فارسی به خارجیان در ایران» به معرفی مراکز آموزش زبان فارسی در ایران پرداخته است. در مقاله مذکور هشت مرکز معرفی شده است:

مرکز آموزش زبان فارسی دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) (قزوین)، مرکز بین‌المللی آموزش زبان فارسی دهخدا (تهران)، مرکز آموزش اسلامی مدرسه علمیه امام مهدی (عج) (تهران)، جامعه‌الرسول الاکرم (ص) (گرگان)، مرکز آموزش زبان دوم (قم)، مجتمع بین‌المللی و تطبیقی تهران (وابسته به آموزش و پرورش)، مرکز آموزش سلمان فارسی (قم).

۴) سخنی درباره نظریات فلسفی فردوسی - تمارگلدیاشویلی

نویسنده این مقاله جنبه‌هایی از حکمت و فلسفه را در شاهنامه فردوسی نشان می‌دهد. در بخشی از مقاله آمده است: از نظر فردوسی خدا را نه با علم حصولی و نه با علم حضوری می‌توان شناخت، چون او از فکر و عقل و روح متعالیتر است. از نظر فردوسی چون خدا بالاتر از اسم و مکان است، پس قابل تعیین نیست و فکر نمی‌تواند به او احاطه کند و با اینکه او جسم و قابل رؤیت نیست، اما به وجود او باید تسلیم شد و او را باید اطاعت و عبادت کرد.

۵) استانهای عهد اخوت بسته گیلان و ایمه ره تی - تامار لکوشویلی

نویسنده در این مقاله ابتدا به معرفی استان گیلان در ایران و ایمه‌ره تی در گرجستان پرداخته است. سپس به روابط امروزی ایران و گرجستان و قرارداد دوستی و همکاری بین دو کشور و نیز بین دو استان گیلان و ایمه ره تی اشاره می‌کند و می‌نویسد در نتیجه قرارداد بین دو استاندار، تجارت دو استان پیشرفت بسیار کرد. همچنین قراردادی بین دانشگاه گیلان و دانشگاه کوتایسی بسته شد که یکی از مواد آن مبادله دانشجو و اطلاعات است.

امروز در دانشگاه کوتایسی کرسی ایرانشناسی به صورت مستقل وجود دارد و در نتیجه روابط علمی بین دانشمندان و دانشجویان دو کشور، دانشجویان دانشگاه گیلان زبان گرجی را یاد می‌گیرند.